

Finansiell profil

Sävsjö kommun 2005–2007

KommunForskning
i Västsvrige

Innehåll

Inledning – syftet med denna rapport

Finansiell analys av kommunerna i
Jönköpings län 2005–2007

Finansiella styrkor och svagheter hos
kommunerna i Jönköpings län

Så tolkar du den finansiella profilen!

Förklaringar av de fyra perspektiven
och de finansiella nyckeltalen

Finansiell profil över kommunen
2005–2007

13 finansiella profiler 2007

Finansiella nyckeltal år 2007

Jämförelse mellan Jönköping, Västra
Götaland, Örebro och Övre Norrland

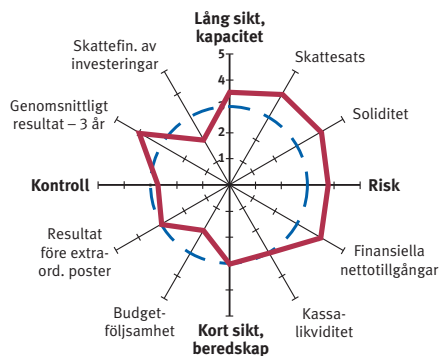

Karta med gradering av kommunerna
i Jönköpings län 2007

Inledning – syftet med denna rapport

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella eller ekonomiska analys som återfinns i varje kommuns årsredovisning. Till skillnad från den traditionella analysen i årsredovisningen, som huvudsakligen beskriver utvecklingen över tid, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera var din kommun befinner sig finansiellt och hur den har utvecklats i förhållande till övriga 12 kommuner i Jönköpings län de senaste tre åren.

Jämförelsen bygger på en speciellt framtagen finansiell profil. Den är konstruerad som ett polärtdiagram. Diagrammet innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra finansiella perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig betalningsberedskap eller kapacitet, kortsiktig betalningsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom

kommunsektorn. En närmare beskrivning av den finansiella profilen görs på sidorna 9–10.

Inledningsvis i rapporten redovisas en traditionell finansiell analys av hur kommunerna i Jönköping har utvecklats finansiellt under perioden 2005–2007. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten.

Därefter följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av

de nyckeltal och perspektiv som ingår i den. I anslutning till detta görs en genomgång av just din kommuns finansiella ställning och utveckling under 2005–2007. Analysen fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot den genomsnittliga utvecklingen för Jönköpings läns kommuner under samma period. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen är att belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen.

Sedan följer en redovisning av samtliga Jönköpings läns kommuners finansiella profiler för 2007. En redovisning görs också av genomsnittliga medel- och medianvärden för de finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen. Allra sist redovisas en karta över Jönköping där kommunerna har inordnats i tre grupper utifrån vilken typ av finansiell profil kommunen uppvisade under 2007.

*Hans Petersson,
Kommunforskning i Västsverige*

Finansiell analys av kommunerna i Jönköpings län 2005–2007

I Jönköpings län finns 13 kommuner. Dessa är Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo. De 13 kommunerna omsatte under 2007 ca 13 miljarder kr. Balansomslutningen uppgick också till ca 13 miljarder kr. Kommunerna investerade för drygt en miljard. Den klart största kommunen är Jönköping som omsatte ca 6 miljarder och hade en balansomslutning på ca 4,5 miljarder.

I Jönköpings län bor ca 334 000 invånare. Störst är Jönköpings kommun med cirka 125 000 invånare. Därefter följer kommunerna Värnamo, Gislaved, Nässjö och Vetlanda, vilka ligger runt 30 000 invånare. Därefter kommer två kommuner med ca 17 000–18 000 invånare; Eksjö och Tranås. Efter dessa följer fyra kommuner som har runt 10 000 invånare. Dessa är Vaggeryd, Sävsjö, Gnosjö och Habo. De två minsta kommunerna befolkningsmässigt i länet är Mullsjö och Aneby med runt 7 000 invånare.

I slutet av denna finansiella analys finns en tabell där ett antal finansiella nyckeltal under perioden 2005–2007 redovisas för genomsnittet bland kommunerna i länet. Nyckeltalen är till stor del de samma som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten.

Försvagad balans mellan löpande intäkter och kostnader

En förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att ha balans mellan löpande intäkter och kostnader. På lång sikt räcker det dock inte att intäkterna och kostnaderna är lika stora, utan minst 2% av de löpande intäkterna bör finnas kvar för att finansiera årets nettoinvesteringar med. Det innebär att de löpande intäkterna över en längre period ej bör ta mer än 98% i anspråk av de löpande kostnaderna. Detta benämns som att nettokostnadsandelen inklusive avskrivningar och finansnetto inte bör överstiga 98%.

Den genomsnittliga nettokostnadsandelen (inkl. avskrivningar och finansnetto) i Jönköpings län försvagades mellan 2005–2007 från 98,1% till 98,7%, vilket innebär att verksamhetens nettokostnader ökade något snabbare än skatteintäkterna. Detta innebär att 2007 års genomsnittliga nivå på nettokostnadsandelen var något svagare än de 98% som brukar anges som målsättning för god ekonomisk hushållning ur ett resultatperspektiv.

Nettokostnadsandel

procent	2005	2006	2007	Snitt 05–07
Aneby	99,8	97,7	98,8	98,8
Eksjö	98,7	96,9	98,1	97,9
Gislaved	98,5	96,6	98,8	98,0
Gnosjö	101,7	98,3	100,5	100,2
Habo	95,5	97,0	98,2	96,9
Jönköping	96,6	95,3	97,0	96,3
Mullsjö	100,6	101,3	100,4	100,8
Nässjö	98,8	98,5	98,7	98,7
Sävsjö	96,8	98,5	100,0	98,4
Tranås	97,8	95,4	97,6	96,9
Vaggeryd	97,7	97,7	96,6	97,3
Vetlanda	97,3	97,7	100,6	98,5
Värnamo	95,2	95,6	97,4	96,1
Medel	98,1	97,4	98,7	98,1

Av de tretton kommunerna var bara fyra som under 2007 som lyckades redovisa en nettokostnadsandel som var starkare än 98%. Detta skall jämföras med hela nio kommuner under 2006. Studeras hela perioden var det sju kommuner som redovisade en genomsnittlig sammanlagd nettokostnadsandel under eller nära 98%. Dessa var Eksjö, Gislaved, Habo, Jönköping, Tranås, Vaggeryd och Värnamo.

Resultat före extraordinära poster försvagades

Ett annat sätt att mäta balansen mellan kommunens löpande kostnader och intäkter är att studera "resultat före extraordinära poster". Relateras det till verksamhetens bruttokostnader kan man göra jämförelser mellan kommuner. Måttet bör ligga runt 2% över en längre tidsperiod,

för då klarar de flesta kommuner av att finansiera en normal investeringsvolym med skatteintäkter. Det kommer i sin tur att innebära att kommunen stärker sitt finansiella handlingsutrymme.

Under den analyserade treårsperioden försvagades resultatet före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader från 1,6% till 1,1%. Årets resultat i förhållande till verksamhetens kostnader gick också från 1,6% till 1,1%. Skillnaden mellan dessa två mått är de extraordinära poster som redovisas i resultaträkningen, vilket innebär att det under perioden inte redovisades några större sådana poster i Jönköpings län.

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens kostnader under år 2007 redovisade Vaggeryd med 2,7%. Därefter följde Jönköping med 2,5%, Värnamo med 2,2% och på fjärde plats Tranås med 1,9%. Svagast resultat redovisade Vetlanda med -0,5%. Näst svagast resultat hade Mullsjö och Gnosjö med -0,4% och fjärde svagast Sävsjö med 0,0%.

Resultat före extraordinära poster*

Procent	2005	2006	2007	Snitt 05–07
Aneby	0,2	2,0	1,1	1,1
Eksjö	1,0	2,4	1,4	1,6
Gislaved	1,3	3,0	1,1	1,8
Gnosjö	-1,5	1,5	-0,4	-0,2
Habo	3,9	2,5	1,5	2,6
Jönköping	2,8	3,9	2,5	3,1
Mullsjö	-0,5	-1,1	-0,4	-0,7
Nässjö	1,0	1,3	1,1	1,1
Sävsjö	2,5	1,2	0,0	1,2
Tranås	1,7	3,6	1,9	2,4
Vaggeryd	1,8	1,8	2,7	2,1
Vetlanda	2,2	1,9	-0,5	1,2
Värnamo	4,0	3,7	2,2	3,3
Medel	1,6	2,1	1,1	1,6

*Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens bruttokostnader

Det rådde fortfarande en stor variation mellan kommunerna avseende resultat-

nivån. Spännvidden mellan starkaste och svagaste värdet sträckte sig under 2005 från -1,5% till 4,0%. År 2007 var motsvarande siffror från -0,5% till 2,7%. Skillnaderna mellan starkaste och svagaste kommun i länet minskade dock under perioden.

Starkast genomsnittligt resultat mellan 2005 och 2007 redovisade Värnamo med starka 3,3%. Även Jönköping och Habo redovisade starka resultatnivåer under perioden (runt 3%). Det var bara två kommuner, Mullsjö och Gnosjö, som redovisade ett genomsnittligt negativt resultat under perioden.

Den kommun som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster mest mellan 2005 och 2007 var Gnosjö med 1,1 procentenheter. Därefter kom Aneby och Vaggeryd med 0,9 procentenheter, Eksjö med 0,4 procentenheter och Tranås med 0,2 procentenheter. Dessa fem kommuner plus ytterligare två kommuner, totalt sju kommuner, redovisade en positiv resultatutveckling under perioden. Övriga sex kommuner redovisade en negativ resultatutveckling. Svagast utveckling av dessa redovisade Vetlanda med -2,7 procentenheter och Sävsjö med -2,5 procentenheter.

Något minskad investeringsvolym

Den genomsnittliga investeringsvolymen i Jönköpings län minskade något under den granskade perioden. Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader redovisade länet ett genomsnitt på 8,3 under 2005, 7,8% under 2006 och under 2007 minskade nyckeltalet till 7,1%.

En genomsnittlig investeringsvolym på drygt 7,7% per år under 2005–2007 för kommunerna i Jönköpings län överensstämmer mycket väl med andra kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. Det flesta grupper eller län ligger runt 7–8% per år.

Investeringsvolymerna varierade dock mellan de enskilda kommunerna. Den kommun som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader 2005–2007 var Habo med i genomsnitt mycket höga

Investeringsvolym 2005–2007*

Procent	2005	2006	2007	Snitt 05–07
Aneby	3	7	4	5
Eksjö	4	4	3	4
Gislaved	9	8	10	9
Gnosjö	8	8	5	7
Habo	14	13	11	13
Jönköping	11	9	7	9
Mullsjö	19	11	3	11
Nässjö	5	8	6	6
Sävsjö	4	6	9	6
Tranås	5	7	11	8
Vaggeryd	10	4	7	7
Vetlanda	6	5	6	6
Värnamo	10	11	10	10
Medel	8	8	7	8

* Nettoinvesteringar i relation till verksamhetens nettokostnader

13% per år. Habo följdes av Mullsjö med också höga 11%. Dessa två kommuner investerade klart mest under perioden. Övriga kommuner låg på ett genomsnitt på runt 6%. Allra minst investerade Aneby och Eksjö med i genomsnitt mellan 4–5% per år.

Något sjunkande skattefinansieringsgrad av investeringar

När den löpande driften har finansierats, bör det helst återstå tillräckligt stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag för att större delen av investeringarna skall kunna finansieras med egna medel. Detta benämns skattefinansieringsgrad av investeringarna och 100% innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Sker detta kommer kommunen bli att stärka sin soliditet.

Jönköpings läns genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar sjönk något under perioden. Under 2005 kunde kommunerna i länet i genomsnitt finansiera 111% av årets nettoinvesteringar med skatteintäkter. 2006 förbättrades nyckeltalet till 114%, för att år 2007 försvagas till 96%. Tillsammans innebär detta att kommunerna i länet under perioden likvidmässigt kunde finansiera sina investeringar med skatteintäk-

ter, eftersom den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för hela perioden hamnade på 107%.

Skattefinansieringsgraden av investeringarna*

procent	2005	2006	2007	Snitt 05–07
Aneby	117	78	119	105
Eksjö	191	165	116	157
Gislaved	71	107	65	81
Gnosjö	58	109	113	93
Habo	66	61	63	63
Jönköping	83	107	121	104
Mullsjö	23	36	164	74
Nässjö	86	61	79	75
Sävsjö	256	129	59	148
Tranås	151	139	65	118
Vaggeryd	97	254	146	166
Vetlanda	142	152	71	122
Värnamo	105	89	72	89
Medel	111	114	96	107

* Resultat före extraordinära poster + avskrivningar i relation till nettoinvesteringar

Skattefinansieringsgraden varierar, liksom övriga nyckeltal, kraftigt mellan olika kommuner i länet. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och av vilken investeringsvolym som kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser skall kunna dras.

Sammanfattningsvis var det sex kommuner som under 2007 kunde skattefinansiera sina investeringar, övriga kommuner var tvungna att låna pengar eller minska på likviditeten. Studeras hela perioden 2005–2007 var det sju kommuner som kunde skattefinansiera samtliga investeringar. Dessa var Aneby, Eksjö, Jönköping, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd och Vetlanda. Av dessa hade dock Aneby, Eksjö, Sävsjö, Tranås och Vetlanda en lägre investeringsvolym än genomsnittet, vilket förstås gör det lättare att uppnå en god skattefinansieringsgrad av investeringarna.

Försvagad soliditet

Soliditet är ett viktigt nyckeltal när kapaciteten skall analyseras. Soliditeten mäter kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter.

Jönköpings läns genomsnittliga soliditet (inkl samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) försvagades under 2005–2007 från 5% till –3%. Den negativa soliditetsutvecklingen förklaras till stor del av att vissa beräkningstekniska grunder och livslängdsantaganden avseende pensionsredovisningen förändrades för kommunsektorn under 2007. Konsekvensen för de allra flesta kommunerna blev att pensionsförpliktelserna inom linjen ökade väsentligt.

Starkast soliditet 2007 hade Vaggeryd med 35%, följt av Värnamo på 24%. Därefter kom Gislaved och Gnosjö med 21%. Svagast soliditet hade Mullsjö med –48%. Näst svagast soliditet uppvisade Aneby med –37%, följt av Eksjö med –23%.

Soliditet

procent	2005	2006	2007	Förändr 05–07
Aneby	–28	–29	–37	–9
Eksjö	–13	–14	–23	–10
Gislaved	31	30	21	–10
Gnosjö	31	28	21	–10
Habo	0	4	–3	–3
Jönköping	–1	–1	–6	–5
Mullsjö	–36	–38	–48	–12
Nässjö	–2	–6	–14	–12
Sävsjö	9	7	–3	–12
Tranås	14	12	8	–6
Vaggeryd	39	39	35	–4
Vetlanda	–1	–3	–12	–11
Värnamo	28	29	24	–4
Medel	5	4	–3	

Av de tretton kommunerna i länet var det ingen kommun som lyckades förbättra soliditeten (inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) under den granskade perioden. Lägst negativ förändring redovisade Habo, Vaggeryd, Värnamo och Jönköping som låg på en försvagning på mellan 3 och 5 procent-

enheter. Försämringen hos de andra kommunerna låg på mellan 6 och 12 procentenheter.

Marginellt högre genomsnittlig skattesats

Den genomsnittliga skattesatsen i länet förändrades under 2005–2007 från 21,27 till 21,36 kronor på grund av skattehöjningar i två kommuner. 2006 höjde Aneby sin skatt med 50 öre och 2007 Mullsjö sin med 80 öre.

Skatten varierade under 2007 mellan 20,83 kr och 21,98 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Vaggeryd med 20,83 kr följt av Gislaved, Jönköping och Värnamo med 21,08 kr. Högst skatt hade Mullsjö med 21,98 kr, följt av Eksjö med 21,90 kr och Aneby med 21,83 kr.

Primärkommunal skattesats

Procent	2005	2006	2007
Aneby	21,33	21,83	21,83
Eksjö	21,90	21,90	21,90
Gislaved	21,08	21,08	21,08
Gnosjö	21,28	21,28	21,28
Habo	21,16	21,16	21,16
Jönköping	21,08	21,08	21,08
Mullsjö	21,18	21,18	21,98
Nässjö	21,43	21,43	21,43
Sävsjö	21,58	21,58	21,58
Tranås	21,55	21,55	21,55
Vaggeryd	20,83	20,83	20,83
Vetlanda	21,50	21,50	21,50
Värnamo	21,08	21,08	21,08
Medel	21,31	21,34	21,36

Oförändrad likviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Länets genomsnittliga kassalikviditet förblev oförändrad under perioden. Den uppgick till 62% under 2005 och 2007. Detta innebar att de kortfristiga skulderna översteg de likvida medlen och de kortfristiga fordringarna. Denna nivå är dock

tillfredsställande ur risksynpunkt, eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten.

Ett värde på runt 65% innebär att det inte finns någon överlikviditet i flertalet av kommunerna. Detta innebär bland annat att varje investering som inte kan finansieras med skattemedel därför måste lånefinansieras i framtiden.

Kassalikviditeten varierade mellan 133% och 41%. Starkast kassalikviditet 2007 hade Värnamo med 133%, därefter följde Gnosjö med 75% och Mullsjö med 70%. Svagast likviditet redovisade Vaggeryd med 41% och näst svagast Nässjö med 44%.

Kassalikviditet

Procent	2005	2006	2007	Förändr 05–07
Aneby	57	48	47	–10
Eksjö	49	55	56	7
Gislaved	81	83	65	–16
Gnosjö	66	79	76	10
Habo	28	37	52	24
Jönköping	41	49	53	12
Mullsjö	65	84	70	5
Nässjö	84	71	44	–40
Sävsjö	53	48	49	–4
Tranås	59	69	54	–5
Vaggeryd	41	30	41	0
Vetlanda	68	75	67	–1
Värnamo	118	118	133	15
Medel	62	62	65	

Förbättrade finansiella nettotillgångarna

Förbättrade finansiella nettotillgångarna I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens kostnader för att en jämförelse skall kunna ske kommuner

emellan. Måttet är intressant, eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåten och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Mellan 2005 och 2007 förbättrades de genomsnittliga finansiella nettotillgångarna relaterade till verksamhetens kostnader från -19% till -16%. Förklaringen till detta var framför allt att investeringarna i flertalet av kommunerna kunde finansieras med skattemedel. I att antal kommuner fanns också medel över att till amortera och/eller stärka likviditeten med.

Finansiella nettotillgångar

Procent	2005	2006	2007	Förändr 05-07
Aneby	-35	-34	-33	2
Eksjö	5	7	9	4
Gislaved	-3	-2	-5	-2
Gnosjö	-31	-30	-27	4
Habo	-29	-29	-30	-1
Jönköping	-21	-19	-17	4
Mullsjö	-60	-58	-52	8
Nässjö	-13	-17	-17	-4
Sävsjö	-32	-29	-31	1
Tranås	4	6	3	-1
Vaggeryd	-4	1	6	10
Vetlanda	-22	-18	-18	4
Värnamo	7	8	7	0
Medel	-19	-17	-16	

Starkast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens kostnader under 2007 uppvisade Eksjö med 9%, Värnamo med 7%, Vaggeryd med 6% och Tranås med 3%. Dessa tre kommuner redovisade ett positivt värde, vilket innebar att de finansiella tillgångarna översteg de kort- och långfristiga skulderna. Svagast värde redovisade Mullsjö med -52%, följt av Aneby med -33% samt Sävsjö med -31%.

Åtta kommuner stärkte sina finansiella nettotillgångar mellan 2005 och 2007. Mest förbättrade Vaggeryd, Mullsjö, Gnosjö, Eksjö, Jönköping och Vetlanda sina finansiella nettotillgångar. Fyra kommuner försvagade dem under samma period. Den kommun som tappade mest var Nässjö.

Minskande borgensåtagande

Relateras beviljade kommunernas borgensåtagande till verksamhetens kostnader, redovisade länet ett genomsnittligt värde på 42% under 2005. Under 2006 minskade det till 41% och under 2007 till 40%.

Borgensåtagande*

Procent	2005	2006	2007	Förändr 05-07
Aneby	48	44	47	-1
Eksjö	79	74	69	-10
Gislaved	35	33	32	-3
Gnosjö	41	41	40	-1
Habo	48	57	53	5
Jönköping	91	99	92	1
Mullsjö	0	0	0	0
Nässjö	39	37	35	-4
Sävsjö	26	25	27	1
Tranås	50	45	38	-12
Vaggeryd	33	30	32	-1
Vetlanda	33	33	36	3
Värnamo	18	18	16	-2
Medel	42	41	40	

* Borgensåtagande relaterat till verksamhetens bruttokostnader

De kommuner i länet som hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens kostnader under 2007 var Jönköping (92%), Eksjö (69%), Habo (53%) och Aneby (47%). Minst hade beviljats av Mullsjö (0%), Värnamo (16%) och Sävsjö (27%). Förklaringen till Mullsjös låga borgensåtagande är att kommunen har lånat ut medel till sitt bolag istället för att bevilja borgen.

De kommuner som, i relation till verksamhetens kostnader, ökade sina borgensåtaganden mest under perioden var Habo med 5 procentenheter följt av Vetlanda med 3 procentenheter. Totalt tre kommuner av tretton ökade sina borgensåtaganden under perioden. De kommuner som minskade mest var Tranås med 12 procentenheter följt av Eksjö med -10 procentenheter. Totalt nio kommuner minskade sina borgensåtaganden.

Försvagad följsamhet mot budget

När det gäller budgetföljsamhet, mäts

den i modellen mot ”resultat 1” eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna. Förklaringen till detta är att målsättningen är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster.

År 2005 redovisade två av tretton kommuner i Jönköpings län negativa budgetavvikelser när det gäller ”resultat 1” eller nivån ”verksamhetens nettokostnader”. Under 2006 skedde en försvagning, då sex kommuner redovisade negativa budgetavvikelser. Den negativa trenden höll i sig under 2007, sju kommuner redovisade negativa budgetavvikelser.

Den genomsnittliga avvikelsen mellan budgeterat och redovisat resultat försvagades också mellan 2005 och 2007. Relateras budgetavvikelsen till verksamhetens kostnader uppgick avvikelsen till 0,5% under 2005 och till -0,4% under 2007.

Spännvidden var dock stor mellan kommunerna. Variationen under 2007 låg mellan 1,2% och -2,7%. Detta innebar att spännvidden i länet, jämfört med tidigare år, ökade mellan de starkaste och svagaste värdena.

Budgetföljsamhet*

Procent	2005	2006	2007
Aneby	0,0	0,2	-0,3
Eksjö	-0,8	-0,2	0,1
Gislaved	1,1	0,9	0,4
Gnosjö	0,0	1,6	-1,7
Habo	1,4	-0,5	0,0
Jönköping	1,0	1,5	1,2
Mullsjö	-0,5	-2,1	-2,7
Nässjö	0,2	-0,3	-0,9
Sävsjö	0,3	-0,4	-0,4
Tranås	0,8	1,3	0,2
Vaggeryd	0,1	-1,8	0,6
Vetlanda	0,8	0,5	-0,7
Värnamo	1,8	0,9	-0,8
Medel	0,5	0,1	-0,4

* Budgetutfall resultatraden ”verksamhetens nettokostnader” relaterad till verksamhetens bruttokostnader

En avslutande kommentar

Efter några år med resultatförbättring försvagades resultatnivån under 2007 i många kommuner i länet. Ett antal kommuner redovisade dock fortfarande goda eller tillfredsställande resultatnivåer, vilket lär behövas inför 2008 och 2009, då ett vikande skatteintäktunderlag i kombination med en hög inflation kommer att tära på kommunernas resultat. Läggs ovan på detta att utgiftsnivån fortfarande, för olika typer av investeringar i byggnader och anläggningar, är hög, ser det finansiella läget inför framtiden mer ansträngt ut än på flera år.

Ett annat generellt problem för kommunsektorn är att kommunernas soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt fortsätter att försvagas. Sedan 2005 har den sjunkit med åtta procentenheter i länet, vilket innebär att kommunernas långsiktiga handlingsberedskap blir svagare inför framtiden. Med utgångspunkt från dagens finansiella utrymme kommer finansieringen av framtida pensionsutbetalningar att bli jobbig för de flesta kommunerna i Sverige.

Vad gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme på kort och lång sikt är dock skillnaderna fortfarande ganska stora mellan enskilda kommuner eller grupper av kommuner. Det är fortfarande så att det i länet finns få kommuner som har samma finansiella förutsättningar. Starkast förutsättningar finns i Vaggeryd, Värnamo och Jönköping. Dessa kommuner uppvisade under 2007 en god resultatnivå i kombination med låga skattesatser och en god långsiktig finansiell handlingsberedskap.

Klart svagast förutsättningar finns fortfarande i Mullsjö. Trots en skatthöjning på 80 öre under 2007 redovisade kommunen ett negativt resultat. Detta är inte bra inför framtiden! Även Aneby och Sävsjö har i dagsläget svaga finansiella förutsättningar och här krävs fortsatt kraftfulla åtgärder för att stärka ekonomin. När det gäller Vetlanda, Nässjö och Gnosjö bör dessa kommuner snarast förbättra sin resultatnivå, annars riskerar de i framtiden också att hamna tillsammans med Aneby och Sävsjö.

Trots en viss resultatförsvagning under 2007 är Gislaved, Tranås och Eksjö kommuner som under de senaste åren har lyckats förbättra sina resultatnivåer och i dagsläget uppvisar resultat som kan betraktas som nästan god ekonomisk hushållning. Lyckas kommunerna under den kommande lågkonjunkturen hålla sina nivåer bör de gå finansiellt stärkta inför framtiden. Även Habo kan räknas till denna grupp av kommuner. Habo har dock haft en mer negativ resultatförsvagning än de tre kommunerna. Det gäller för Habo att kommande år bryta den negativa resultatutvecklingstrenden!

Tabellen på följande sida försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats, resultatnivå samt kort- och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har redovisats i analysen ovan. Tabellen skall ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen är gjord utifrån 2007 års räkenskaper.

Finansiella nyckeltal, Jönköpings län

	2005	2006	2007
<i>Verksamheten/skatteintäkter, %</i>	92,9	92,6	93,9
<i>Avskrivningar/skatteintäkter, %</i>	5,1	4,8	4,7
<i>Finansnetto/skatteintäkter, %</i>	0,1	0,0	0,1
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	98,1	97,4	98,7
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	111	114	96
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	8	8	7
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	1,6	2,1	1,1
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	1,6	2,1	1,1
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	0,9	1,4	1,6
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, %	5	5	-3
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	-19	-18	-16
Kassalikviditet, %	62	65	62
Primärkommunal skattesats, kr	21,31	21,34	21,41
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	42	41	40
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader, %	0,5	0,1	-0,4

Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Jönköpings län 2007

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹	Varken starkt eller svagt ¹	Svagt värde ¹
<p>Skattesats 2007</p> <p>För samtliga fyra nyckeltal i denna tabell gäller att ju högre upp och ju längre till vänster i tabellen kommunen befinner sig, desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet.</p> <p>Exempelvis: Vaggeryd har den lägsta skatten bland de kommuner som ligger i kolumnen med starkt värde längst till vänster. Den placeras därför högst upp till vänster.</p>	<p>21,10 kr eller lägre</p> <p>Vaggeryd Gislaved Jönköping Värnamo</p>	<p>21,11 till 22,00 kr</p> <p>Habo Mullsjö Gnosjö Nässjö Vetlanda Tranås Sävsjö Eksjö Mullsjö</p>	<p>22,00 kr eller högre</p>
<p>Resultatnivå 2007</p> <p>Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader</p>	<p>1,5% eller starkare</p> <p>Vaggeryd Jönköping Värnamo Tranås Habo</p>	<p>1,49% till 0,0%</p> <p>Eksjö Aneby Gislaved Nässjö Sävsjö</p>	<p>-0,1% eller svagare</p> <p>Gnosjö Mullsjö Vetlanda</p>
<p>Långsiktig resultatnivå 2005–2007</p> <p>Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/ Verksamhetens bruttokostnader</p>	<p>1,5% eller starkare</p> <p>Värnamo Jönköping Habo Tranås Vaggeryd Gislaved Eksjö</p>	<p>1,49% till 0,0%</p> <p>Sävsjö Vetlanda Aneby Nässjö</p>	<p>-0,1% eller svagare</p> <p>Gnosjö Mullsjö</p>
<p>Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2007</p> <p>Soliditet inkl.pensionsåtagande</p>	<p>25% eller högre</p> <p>Vaggeryd</p>	<p>24,99% till 0%</p> <p>Värnamo Gislaved Gnosjö Tranås</p>	<p>-0,1% eller svagare</p> <p>Habo Sävsjö Jönköping Vetlanda Nässjö Eksjö Aneby Mullsjö</p>

1) De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för en kommun över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Hur har din kommun utvecklats i förhållande till övriga kommuner?

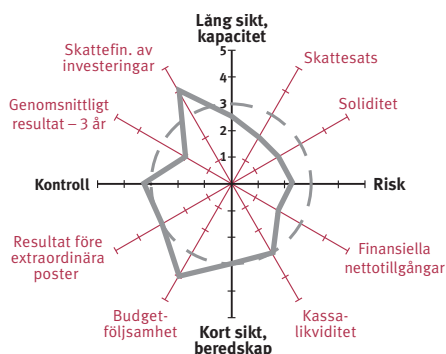
I detta avsnitt har en beskrivning gjorts av den genomsnittliga finansiella utvecklingen i Jönköpings läns kommuner under perioden 2005–2007. Spridningen mellan olika kommuner var dock som tidigare har

diskuterats mycket stor när det gäller samtliga analyserade nyckeltal. Det är därför intressant att ytterligare studera var enskilda kommuner befinner sig i denna spridning. På sidorna 11–15 görs en analys av var din kommun befinner sig och hur den har utvecklats i förhållande till

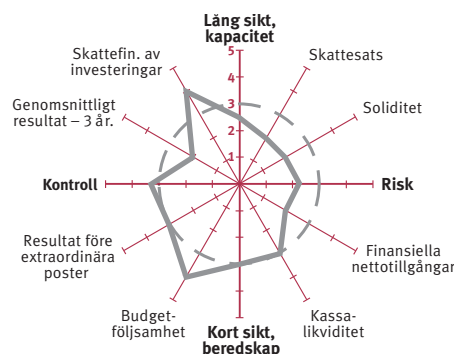
övriga kommuner i Jönköpings län. Vilka likheter och olikheter uppvisade din kommun i förhållande till övriga kommuner? Till grund för analysen ligger den finansiella profil som presenteras på sidorna 9–10.

Så tolkar du den finansiella profilen!

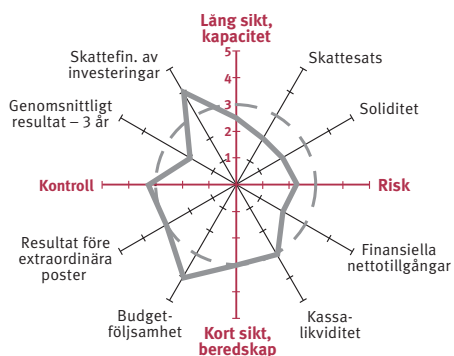
Den finansiella profilen i form av ett sk spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

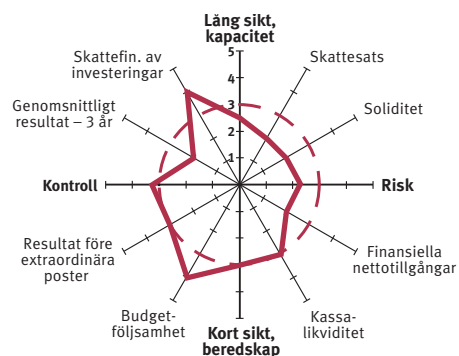
Åtta nyckeltal. Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 10.

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. Det finns tretton kommuner i Jönköpings län och poängen har fördelats enligt följande: Den kommun som har den starkaste observationen får en femma, de tre kommuner som följer får en fyra. De kommuner som ligger i mitten får en trea. Därefter följer tre kommuner som får en tvåa och den svagaste kommunen får följaktligen en etta.

Fyra axlar/perspektiv. Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är *Risk* summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassa-likviditet.

Poäng och genomsnitt. Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än tre i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig betalningsberedskap, kortsiktig betalningsberedskap och riskförhållande. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över det finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår

nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – avvikelser mellan budgeterat verksamhetens nettokostnader och redovisat verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättnings-tillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmått och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets nettoinvesteringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad – beskriver hur stor andel av årets nettoinvesteringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Sävsjö kommun 2005–2007

Syftet med den här analysen är att redovisa var Sävsjö kommun befinner sig finansiellt och hur kommunen har utvecklats under 2005–2007 i förhållande till övriga kommuner i Jönköpings län. Detta görs i form av en finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga sidor hos den granskade kommunen i förhållande till övriga kommuner i länet.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för analysen som presenteras på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polärtdiagram som redovisas i mittspalten på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Sävsjö kommun för 2005–2007 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länet. Den finansiella profilen är dock relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen det starkaste värdet för nyckeltalet i det granskade länet, men värdet kan behöva förbättras för att nå t ex god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast mer än tillfredsställande.

Inledningsvis i denna analys belyses hur ett antal finansiella nyckeltal har utvecklats över tid både för Sävsjö och genomsnittet i länet. Därefter följer en analys av hur den finansiella profilen har förändrats för kommunen mellan 2005 och 2007. Till sist ges en sammanfattande kommentar till Sävsjös finansiella ställning och utveckling de senaste tre åren.

Några finansiella nyckeltal under perioden 2005–2007

Nettokostnadsandel, jämfört med föregående år

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnettot relateras till kommunens skatteintäkter. Redovisas en nettokostnadsandel som ligger under 100%, har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. När kommunen en nettokostnadsandel på 98% eller lägre över en längre tidsperiod brukar detta betraktas som god ekonomisk hushållning. Nyckeltalet ingår inte i den finansiella profilen.

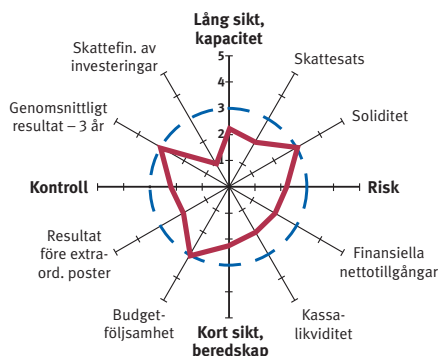
När Sävsjös nettokostnadsandel för 2007 analyseras, framgår det att nettot av verksamhetens intäkter och kostnader tog i anspråk 94,0% (91,9 = 2006 års nivå) av skatteintäkterna. Vidare tog avskrivningarna i anspråk 5,0% (5,7) och finansnettot 1,0% (0,9). Detta innebär att kommunens nettokostnader sammanlagt tog i anspråk 100,0% (98,5) av skatteintäkterna. Kommunens nettokostnadsandel har jämfört med 2006 utvecklats i negativ riktning och för 2007 låg den klart över de 98% som generellt betraktas som god ekonomisk hushållning.

Resultat före extraordinära poster

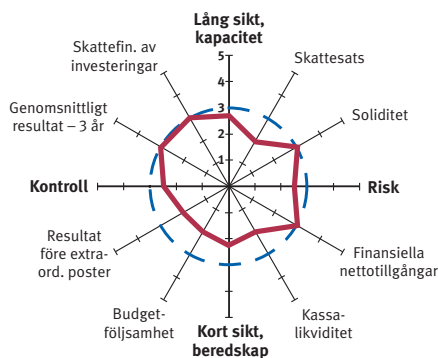
Ett annat mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens kostnader ligga runt 2% över en längre tidsperiod. Detta för att kommunen skall kunna bibehålla sin kort- och långsiktiga handlingsberedskap.

När det gäller resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens

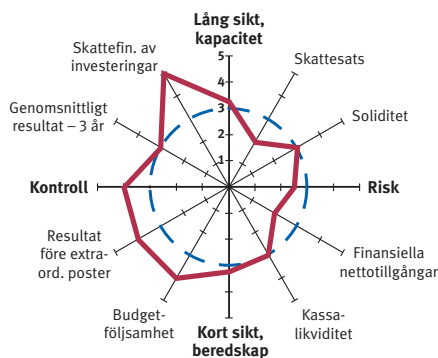
Sävsjö kommun 2007

Sävsjö kommun 2006

Sävsjö kommun 2005

bruttokostnader, redovisade Sävsjö ett försvagat resultat under treårsperioden. Kommunen gick från 2,5% till 0,0% mellan 2005 och 2007. Motsvarande genomsnittliga förändring för kommunerna i Jönköpings län var en försvagning från 1,6% till 1,1%.

Sävsjö hade 2005–2007 en svagare resultatutveckling jämfört med genomsnittet bland kommuner i länet, dock från en starkare resultatnivå. Sävsjö kommun redovisade en försvagning med –2,5 procentenheter, medan länets försvagning stannade på –0,5 procentenheter.

Kommunen hade under 2007 det fjärde svagaste resultatet i länet. Detta innebar en 2:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2006, men en försvagning jämfört med 2005.

Nettoinvesteringar

Med nettoinvesteringar avses investeringsutgifter för materiella anläggningstillgångar med avdrag för eventuella investeringsinkomster. I nettoinvesteringar räknas inga realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar in. För att nettoinvesteringarna skall bli jämförbara mellan kommunerna har de relaterats till verksamhetens nettokostnader. Nyckeltalet ingår inte i den finansiella profilen.

Relateras Sävsjös nettoinvesteringar till verksamhetens nettokostnader, framgår det att kommunen sammanlagt under 2005–2007 hade en total investeringsvolym som var lägre än genomsnittet bland kommunerna i länet. I genomsnitt investerade Sävsjö kommun för 6,3% av sina nettokostnader per år under perioden. Värdet för länet uppgick till 7,7% per år.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats, bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå till att finansiera årets investeringar med. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgrad av investeringarna”. Redovisades ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kunde skattefinan-

siera samtliga investeringar som genomfördes under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten med.

Mellan 2005 och 2006 försvagades skattefinansieringsgraden av investeringarna från 256% till 119%. Det berodde på att nettoinvesteringarna ökade från 15 till 26 mkr, eftersom resultatet försvagades från 14 till 7 mkr.

Under 2007 sjönk skattefinansieringsgraden av investeringarna till 59%. Det berodde både på att nettoinvesteringarna ökade till 41 mkr och att resultatet försvagades till 0 mkr. Av de 41 mkr var 20 mkr på uppdrag av Skogsbolaget. Exkluderas dessa 20 mkr, skulle kommunen uppnått en skattefinansieringsgrad på 114%. Detta skulle ha givit en 3:a i den finansiella profilen.

För länets kommuner i genomsnitt, uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar till 111%, 114% samt 96% under den aktuella perioden. Det innebar en genomsnittlig skattefinansieringsgrad på 96%. Sävsjös genomsnittliga skattefinansieringsgrad uppgick till 148%. I jämförelse med länets snitt var Sävsjös skattefinansieringsgrad starkare än genomsnittet i länet under perioden. Kommunen hade dock en lägre investeringsvolym än genomsnittet.

Vad gäller poängen för skattefinansieringsgraden av investeringar i den finansiella profilen, låg Sävsjö kommun på en 5:a under 2005. Denna försvagades till en 3:a under 2006 för att sjunka till en 1:a under 2007.

Soliditet inkl. pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga betalningsberedskap. Sävsjö kommun hade 2007 en soliditet som var genomsnittlig jämfört med övriga kommuner i länet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild

löneskatt uppgick till –3% jämfört med genomsnittet som också uppgick till –3%.

Under perioden uppvisade Sävsjö utvecklingsmässigt samma svaga trend som genomsnittet bland kommunerna i länet. Kommunen försvagade sin soliditet med 12 procentenheter från 9% till –3%, medan den genomsnittliga soliditeten i länet försvagades med 8 procentenheter, från 5% till –3%. Den negativa soliditetsutvecklingen förklaras till stor del av att vissa beräkningstekniska grunder och livslängdsantaganden avseende pensionsredovisningen ändrades för kommunkoncernen under 2007. Konsekvensen för majoriteten av kommunerna blev att pensionsförpliktelser inom linjen ökade väsentligt.

Sävsjö hade 2007 tillsammans med Habo den sjätte starkaste soliditeten i länet. Detta innebar en 3:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2005 och 2006.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens kostnader för att det skall bli jämförbart mellan kommunerna emellan. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmålet. I måttet elimineras också vidareutlåning inom koncernen, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet.

Sävsjö förbättrade under perioden sina finansiella nettotillgångar från –32% till –31%. Detta innebär att kommunens skulder överstiger kommunens finansiella tillgångar. Jämfört med övriga kommuner i länet har Sävsjö svagare finansiella nettotillgångar, eftersom länet under perioden har gått från –18% till –16%. Detta innebär att kommunen fick en 2:a i den finan-

siella profilen, vilket var samma som under 2005, men en försvagning jämfört med 2006.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

År 2005 uppgick Sävsjös kassalikviditet till 53%. År 2006 försvagades den till 48%, för att år 2007 öka marginellt till 49%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i länet förblev oförändrad under de granskade åren. Den låg på 62% om 2005 och 2007 jämförs. Detta innebar att likviditeten i Sävsjö utvecklades ungefär som genomsnittet bland kommunerna i länet.

Sävsjös likviditetsutveckling och -nivå innebar dock att kommunen i den finansiella profilen under den granskade perioden försvagade sig från en 3:a till en 2:a.

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länet. Ju lägre skattesatsen är i förhållande genomsnittet i länet, desto större chans har kommunen att justera sin skattesats för att förbättra sin finansiella ställning.

Sävsjös skattesats låg under hela perioden på 21,58 kr. 2007 låg den 17 öre högre än genomsnittet bland Jönköpings läns kommuner, vilket uppgick till 21,41 kr. Sävsjö hade under 2007 den fjärde högsta skatten i länet. Detta innebar att kommunen fick en 2:a i den finansiella profilen för 2006 och 2007, vilket var samma som under 2005 och 2006.

Den genomsnittliga skattesatsen i länet förändrades under 2005–2007 från 21,31 till 21,41 kronor på grund av skatthöjningar i två kommuner. 2006 höjde Aneby sin skatt med 50 öre och 2007 Mullsjö sin med 80 öre.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Den mäts mot resultat 1 eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna.

För Sävsjö uppgick detta mått år 2007 till -0,4%, vilket var samma budgetavvikelse som under 2006. Under 2005 redovisades en avvikelse på 0,3%. För länets kommuner i genomsnitt uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens kostnader till 0,5% 2005, 0,1% 2006 samt -0,4% 2007, det vill säga den genomsnittliga budgetföljsamheten i länet har varit relativt konstant under de senaste åren.

Sävsjös poäng för budgetföljsamhet i profilen har under perioden varierat mellan en 4:a och en 2:a. Under 2007 uppgick den till en 3:a.

Borgensåtagande

Sävsjö hade 2007 beviljat lägre borgensåtaganden jämfört med genomsnittet bland kommunerna i Jönköpings län. Relateras borgensåtagandena till verksamhetens kostnader, redovisade Sävsjö ett värde på 27%, genomsnittet i länet låg också på 40%. Under 2005 uppgick detta mått i länet till 42%, vilket innebar att de genomsnittliga beviljade borgensåtagandena i länet minskade under perioden. Sävsjö uppvisade inte samma trend som länet, borgensåtagandena ökade i relation till verksamhetens kostnader, från 26% till 27%.

Den finansiella profilens utveckling mellan 2005 och 2007

Sävsjö försvagade under perioden poängen för samtliga fyra perspektiv i den finansiella profilen.

Kontrollperspektivet försvagades från 4,0 till 2,25 poäng. Tre av fyra nyckeltal i perspektivet förändrades poängmässigt i negativ riktning. Budgetföljsamhet försvagades från 4:a till 3:a och resultat före extraordinära poster föll från 4:a till

2:a. Även skattefinansieringsgrad av investeringar minskade, från 5:a till 1:a. Det fjärde nyckeltalet, genomsnittligt resultat under de tre senaste åren, låg på 3:a under hela perioden. Exkluderas de 20 mkr som Sävsjö investerade på uppdrag av Skogsbolaget, skulle värdet förändrats poängmässigt från 4,0 till 2,75.

Den långsiktiga handlingsberedskapen

försvagades från 3,25 till 2,25 poäng. Ett nyckeltal förändrades poängmässigt i detta perspektiv. Det var skattefinansieringsgraden av investeringar, som föll från 5:a till 1:a. Soliditet och genomsnittligt resultat under de tre senaste åren låg på 3:or och skattesats låg på 2:or under hela perioden. Exkluderas de 20 mkr som Sävsjö investerade på uppdrag av Skogsbolaget, skulle värdet förändrats poängmässigt från 3,25 till 2,75.

Poängen för **riskförhållande** försvagades från 2,5 till 2,25 poäng. Förklaringen var att kassalikviditeten föll från 3:a till 2:a. Av det tre övriga nyckeltalen, låg skattesats och finansiella nettotillgångar på 2:or under hela perioden. Soliditet låg på 3:or.

För det avslutande fjärde perspektivet, **kortsiktig handlingsberedskap**, försvagades poängen från 3,25 till 2,25 under perioden. Tre av fyra nyckeltal i perspektivet förändrades poängmässigt. Budgetföljsamhet försvagades från en 4:a till en 3:a och resultat före extraordinära poster föll från en 4:a till en 2:a. Även poängen för kassalikviditeten föll, från en 3:a till en 2:a. Det fjärde nyckeltalet, finansiella nettotillgångar, låg på 2:or under hela perioden.

Avslutande kommentar

Sävsjö har haft svårt att upprätthålla en god kontroll över sin ekonomiska utveckling under de senaste åren. Det som är oroväckande, trots goda tider, är att resultatet har försvagats ganska kraftigt mellan 2005 och 2007. Resultatet för 2007 når inte heller upp till den nivå som anses utgöra god ekonomisk hushållning.

Vi ser redan tecken på ett mer ansträngt ekonomiskt läge de närmaste åren. Detta visar sig i form av ett vikande skatteintäktsunderlag som i kombination med en ökad inflation kommer att tära på landstingens resultat. Läggs ovanpå detta att utgiftsnivån fortfarande, för olika typer av investeringar i byggnader och anläggningar, är hög, ser det finansiella läget inför framtiden mer ansträngt ut än på

flera år. Sävsjö bör därför snarast försöka att förbättra sitt resultat för att nå en nettokostnadsandel under 98%. Kan kommunen kombinera en sådan resultatnivå med en balanserad investeringsvolym, kommer Sävsjös långsiktiga finansiella handlingsutrymme att stärkas. Detta förutsätter dock en fortsatt aktiv styrning, där ekonomin hela tiden ställs mot de ökande verksamhetsbehoven.

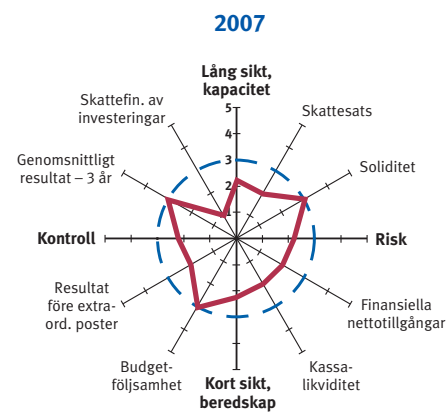
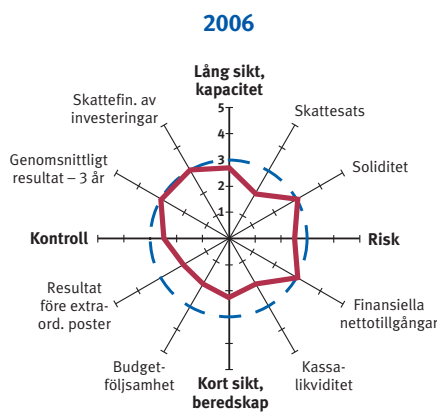
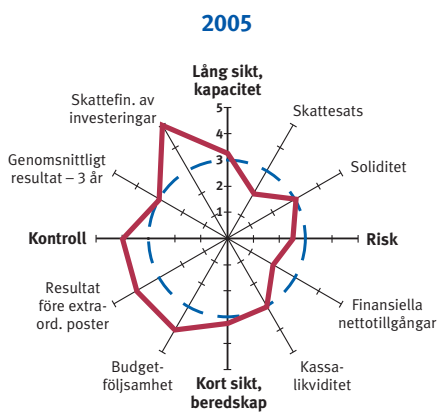
En frågeställning som bör följas med vaktsamhet av Sävsjö och övriga kommuner i Sverige är hur pensionsförpliktelserna inom linjen kommer att påverka det framtida finansiella handlingsutrymme. Varje åtgärd som i dagsläget kan utföras för att minska den finansiella belastningen på kommande generationer bör övervägas.

Finansiella nyckeltal

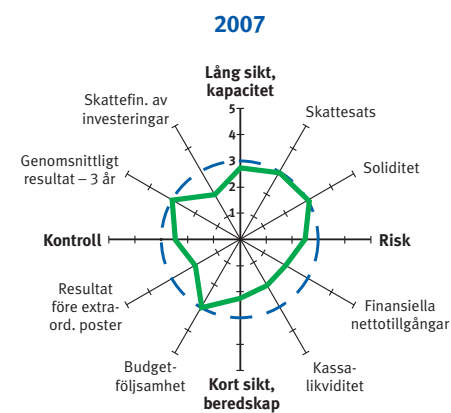
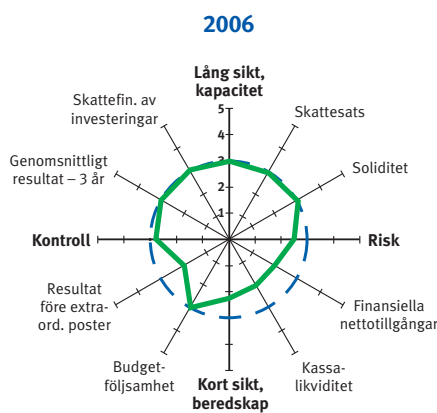
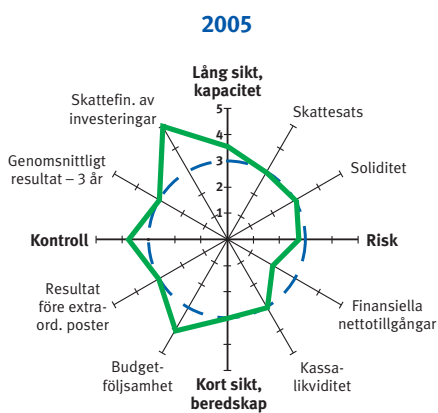
	2005		2006		2007	
	Jönköpings län	Sävsjö kommun	Jönköpings län	Sävsjö kommun	Jönköpings län	Sävsjö kommun
Verksamheten/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	92,9	90,2	92,6	91,9	93,9	94,0
Avskrivningar/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	5,1	5,4	4,8	5,7	4,7	5,0
Finansnetto/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	0,1	1,2	0,0	0,9	0,1	1,0
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	98,1	96,8	97,4	98,5	98,7	100,0
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	111	256	114	129	96	59
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	8	4	8	6	7	9
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	1,6	2,5	2,1	1,2	1,1	0,0
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	1,6	2,5	2,1	1,2	1,1	0,0
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	0,9	0,9	1,4	1,0	1,6	1,2
Soliditet inkl. hela pensionsskulden och löneskatt, %	5	9	5	7	-3	-3
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	-19	-32	-18	-29	-16	-31
Kassalikviditet, %	62	53	65	48	62	49
Primärkommunal skattesats, kr	21,31	21,58	21,34	21,58	21,41	21,58
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	42	26	41	25	40	27
Budgetavvikelse verksamh:s nettokostn./verksamh:s kostn., %	0,5	0,3	0,1	-0,4	-0,4	-0,4

Finansiella profiler för Sävsjö kommun . . .

. . . i förhållande till Jönköpings län

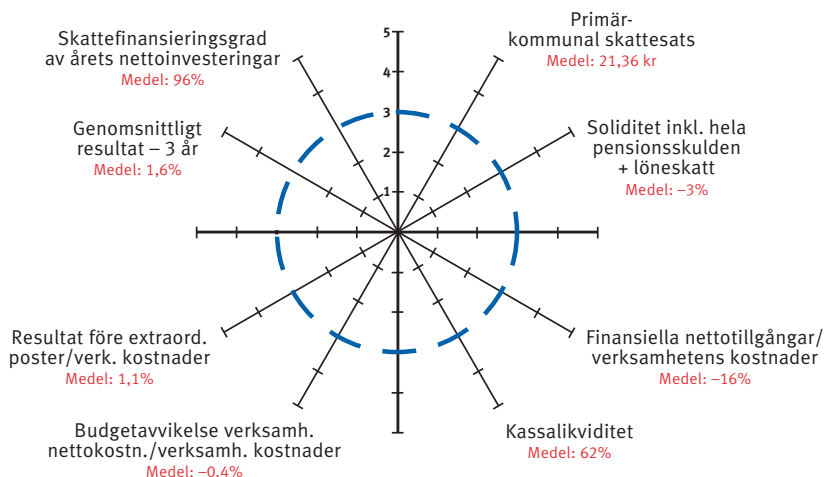
. . . i förhållande till riket

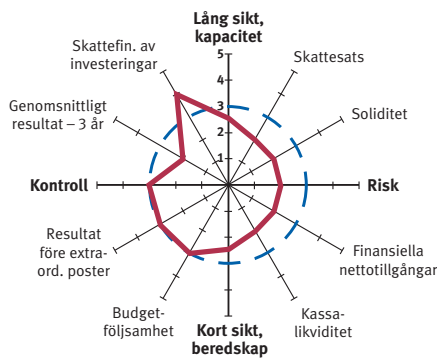
13 finansiella profiler 2007

Kommunerna i Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo

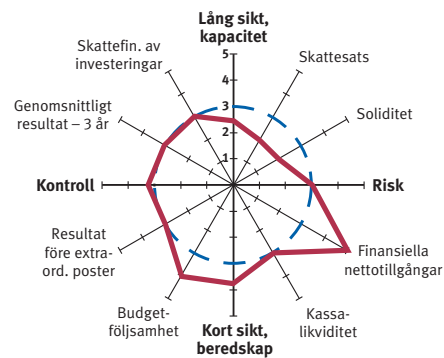
Medel- och medianvärden i profilen 2007

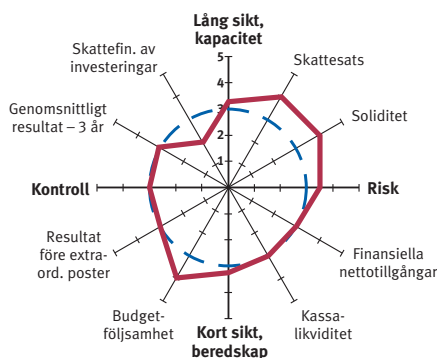
Aneby kommun

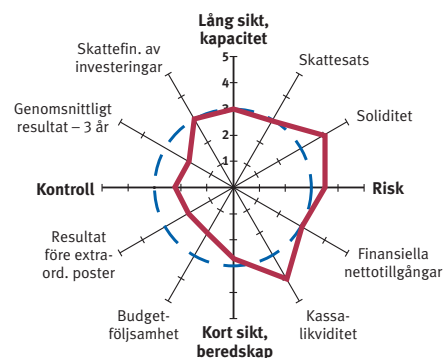
Eksjö kommun

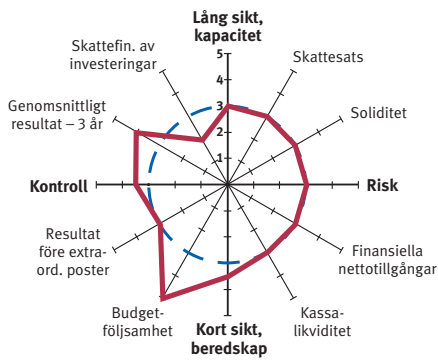
Gislaveds kommun

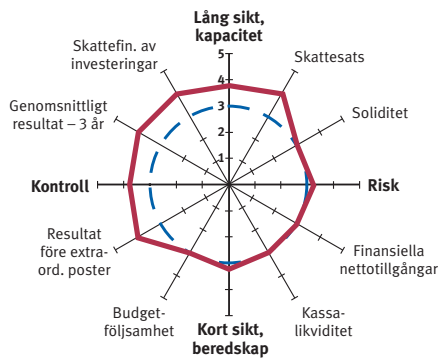
Gnosjö kommun

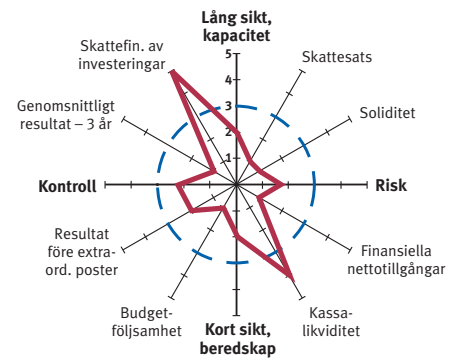
Habo kommun

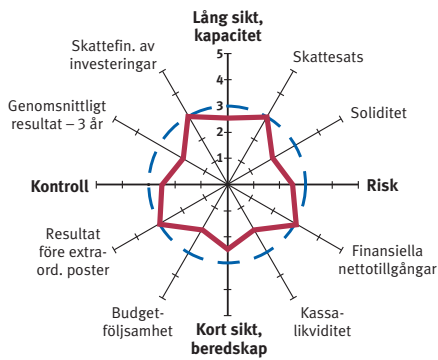
Jönköpings kommun

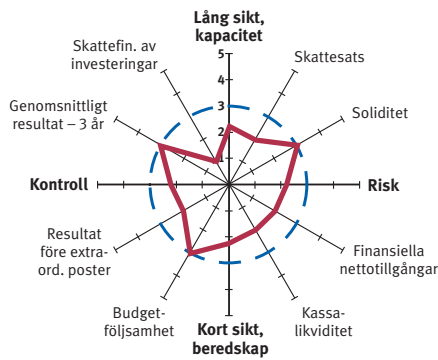
Mullsjö kommun

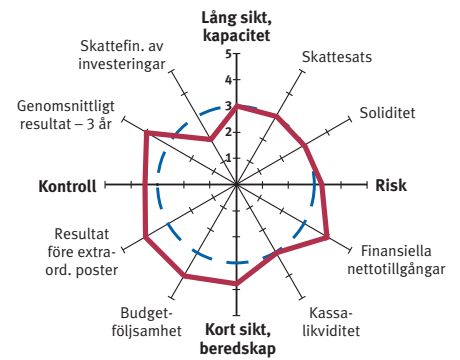
Nässjö kommun

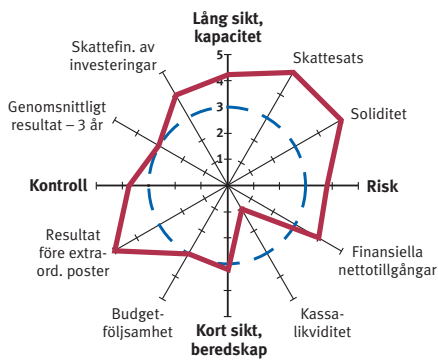
Sävsjö kommun

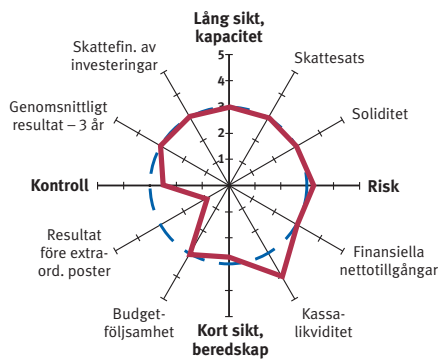
Tranås kommun

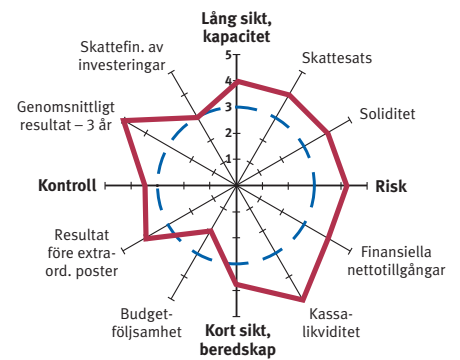
Vaggeryds kommun

Vetlanda kommun

Värnamo kommun

Finansiella nyckeltal år 2007

Nettokostnadsandel, %

Aneby	98,8
Eksjö	98,1
Gislaved	98,8
Gnosjö	100,5
Habo	98,2
Jönköping	97,0
Mullsjö	100,4
Nässjö	98,7
Sävsjö	100,0
Tranås	97,6
Vaggeryd	96,6
Vetlanda	100,6
Värnamo	97,4
Medel	98,7

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader, %

Aneby	1,1
Eksjö	1,4
Gislaved	1,1
Gnosjö	-0,4
Habo	1,5
Jönköping	2,5
Mullsjö	-0,4
Nässjö	1,1
Sävsjö	0,0
Tranås	1,9
Vaggeryd	2,7
Vetlanda	-0,5
Värnamo	2,2
Medel	1,1

Skattefinansieringsgrad av investeringarna, %

Aneby	119
Eksjö	116
Gislaved	65
Gnosjö	113
Habo	63
Jönköping	121
Mullsjö	164
Nässjö	79
Sävsjö	59
Tranås	65
Vaggeryd	146
Vetlanda	71
Värnamo	72
Medel	96

Skattesats, kr

Aneby	21,83
Eksjö	21,90
Gislaved	21,08
Gnosjö	21,28
Habo	21,16
Jönköping	21,08
Mullsjö	21,98
Nässjö	21,43
Sävsjö	21,58
Tranås	21,55
Vaggeryd	20,83
Vetlanda	21,50
Värnamo	21,08
Medel	21,36

Budgetföljsamhet, %

Aneby	-0,3
Eksjö	0,1
Gislaved	0,4
Gnosjö	-1,7
Habo	0,0
Jönköping	1,2
Mullsjö	-2,7
Nässjö	-0,9
Sävsjö	-0,4
Tranås	0,2
Vaggeryd	0,6
Vetlanda	-0,7
Värnamo	-0,8
Medel	-0,4

Kassalikviditet, %

Aneby	47
Eksjö	56
Gislaved	65
Gnosjö	76
Habo	52
Jönköping	53
Mullsjö	70
Nässjö	44
Sävsjö	49
Tranås	54
Vaggeryd	41
Vetlanda	67
Värnamo	133
Medel	62

Soliditet, %

Aneby	-37
Eksjö	-23
Gislaved	21
Gnosjö	21
Habo	-3
Jönköping	-6
Mullsjö	-48
Nässjö	-14
Sävsjö	-3
Tranås	8
Vaggeryd	35
Vetlanda	-12
Värnamo	24
Medel	-3

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader under de tre senaste åren, %

Aneby	1,1
Eksjö	1,6
Gislaved	1,8
Gnosjö	-0,2
Habo	2,6
Jönköping	3,1
Mullsjö	-0,6
Nässjö	1,1
Sävsjö	1,2
Tranås	2,4
Vaggeryd	2,1
Vetlanda	1,2
Värnamo	3,3
Medel	1,6

Finansiella nettotillgångar, %

Aneby	-33
Eksjö	9
Gislaved	-5
Gnosjö	-27
Habo	-30
Jönköping	-17
Mullsjö	-52
Nässjö	-17
Sävsjö	-31
Tranås	3
Vaggeryd	6
Vetlanda	-18
Värnamo	7
Medel	-16

Länsvisa jämförelser 2007

I detta avsnitt görs en kortfattad finansiell analys av ett antal olika genomsnittliga nyckeltal för de län som i dagsläget arbetar med den finansiella profilen. Jämtland, Västerbotten, Västernorrland och Norrbotten har lagts samma till en grupp som benämns "Övre Norrland".

Finansiella nyckeltal 2007

	Jönköpings län	Västra-Götalands län	Örebro Län	Övre Norrland (totalt) ¹	Riket ²
Nettokostnader /skatteintäkter (inkl. finansnetto och avskrivningar), %	98,7	97,9	98,0	98,3	98,2
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	96	121	88	134	118
Nettoinvesteringar /verksamhetens nettokostnader, %	7	7	7	7	7
Resultat före extraordinära poster /verksamhetens nettokostnader, %	1,1	1,7	1,7	1,4	1,6
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren /verksamhetens kostnader, %	1,6	2,3	1,9	1,8	2,1
Soliditet inkl. samtl pensionsförpliktelser och löneskatt, %	-3	2	-26	-3	-1
Primärkommunal skattesats, kr	21,41	21,71	21,55	22,08	20,78
Kassalikviditet, %	62	78	85	100	85
Finansiella nettotillgångar /verksamhetens kostnader, %	-16	-8	-10	-6	-6
Budgetavvikelse verks. nettokostnader/verksamh:s kostnader, %	-0,4	-0,1	-0,4	-0,6	-0,4

1) Medelvärde av de 44 kommunerna i de fyra länen Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten

2) Genomsnittet av ca 110 granskade kommuner som använder finansiella profiler

Västra Götaland och Örebro redovisade återigen det starkaste resultat

Det län som redovisade starkast genomsnittligt resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader under 2007 var Västra Götaland och Örebro med 1,7%. Av de övriga länen, låg Övre Norrlands länen på ett resultat på 1,4% och Jönköping låg på 1,1%. Totalt redovisade riket ett resultat på ca 1,6%.

Svårt att jämföra skattefinansieringsgrad av investeringarna

Skattefinansieringsgrad av investeringar är inte helt lätt att jämföra mellan länen, eftersom höga och låga extremvärden hos enskilda kommuner påverkar genomsnittet. Om till exempel en kommun ett år har mycket låga investeringar och samtidigt ett bra resultat, kan kommunen nå ett värde på flera hundra procent. Detta slår mot genomsnittet. Om man bortser

från detta kan dock konstateras att Västra Götaland och Övre Norrlands länen hade högst skattefinansieringsgrad av investeringarna under 2007. I Norrland finns dock ett antal kommuner som har extremt höga värden som drar upp snittet.

Högst soliditet i Västra Götalands län

Västra Götalands län med 2% låg i topp när det gällde soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt. I Jönköping och i Övre Norrland låg den på -3%. Klart lägst soliditet har Örebro län med -26%. I länet finns dock några kommuner med väldigt svag soliditet som drar ner snittet. Totalt i riket uppgick soliditeten till -1%.

Likviditeten varierar mellan länen

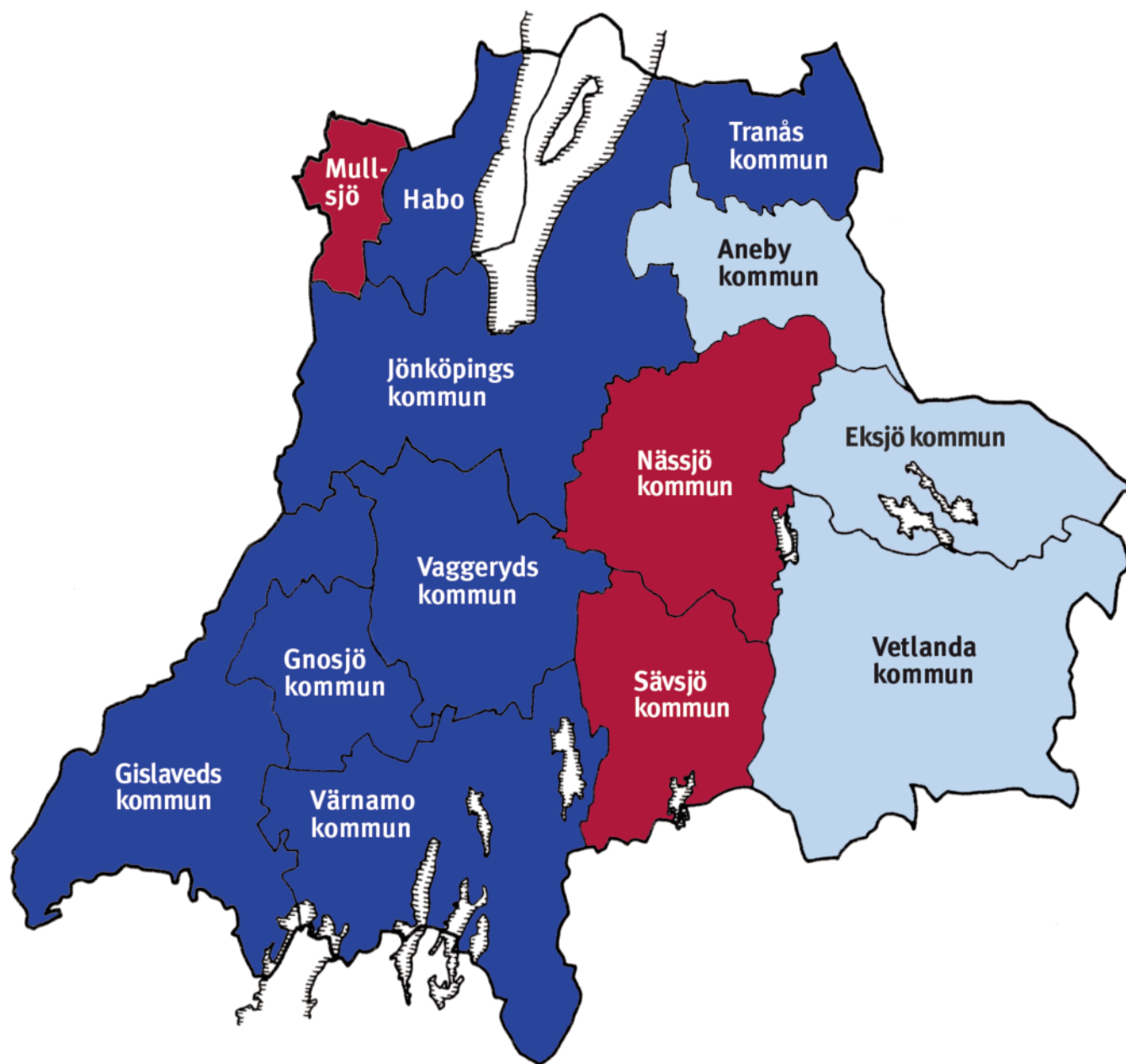
Kassalikviditeten varierade mellan länen. Starkast likviditet hade Övre Norrland med ett genomsnitt på 100%. Därefter

följde Örebro med 85%, Västra Götaland med 78% och Jönköping med 62%. Totalt gör det 85% i riket. I samtliga län skedde en liten förbättring av den genomsnittliga likviditeten jämfört med 2005.

Sammanfattningsvis

En översiktlig analys visar återigen att kommunerna i Västra Götaland i genomsnitt förefaller ha en något starkare resultatnivå och ett lite starkare finansiellt handlingsutrymme än kommunerna i Jönköping, Örebro och Övre Norrland. Dessa tre län förefaller dock vara jämbördiga finansiellt, förutom att den kortsiktiga betalningsberedskapen är något starkare i Övre Norrland och den långsiktiga handlingsberedskapen i Örebro län är något svagare.

Kommunerna i Jönköpings län 2007

Förklaring, kartan

Kartan på denna sida bygger på att kommunerna i Jönköpings län graderas efter hur finansiellt stark den enskilda kommunen var under 2006 när det gällde de fyra perspektiv som finns i den finansiella profilen. Kommunerna har delats in i följande grupper:

- = Tre perspektiv som är starkare än 3 poäng (Över genomsnitt)
- = Kommunen uppvisar en finansiell profil som befinner sig mitt emellan röd och blå (Genomsnitt)
- = Tre perspektiv som är svagare än 3 poäng (Under genomsnitt)

Kommunforskning i Västsverige är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting.

Verksamheten utgår ifrån ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting i Västsverige och Göteborgs universitet. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö.

KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena ekonomisk bedömning, redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**

Pilgatan 19A • 411 22 Göteborg
Telefon 031-786 59 00 • Fax 031-786 59 09
E-post kfi@kfi.se • www.kfi.se